

YÖNETMELİK

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığından:

HAYVAN SATIŞ YERLERİNİN RUHSATLANDIRILMA VE DENETLEME**USUL VE ESASLARI HAKKINDA YÖNETMELİK****BİRİNCİ BÖLÜM**

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı; kasaplık, besilik, damızlık ve diğer amaçlı hayvanların alınıp satıldıkları, gerektiğinde birkaç gün bekletildikleri yerlerin gerekli teknik, sağlık ve hijyenik şartlara kavuşturularak, salgın ve paraziter hayvan hastalıklarının yayılmasını engellemek, bunlardan korunmak, mücadele, kontrol ve eradikasyon çalışmalarını desteklemek, hayvanların sağlıklı ortamlarda alınıp satılmalarını temin etmek ve bu yerlerin atık ve artıklarının çevre ve toplum sağlığına zarar vermesini önlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, kasaplık, besilik, damızlık ve her ne amaçlı olursa olsun, gerçek ve tüzel kişi ve kuruluşlar ile resmi kuruluşlar tarafından kurulmuş ve kurulacak olan, hayvanların alınıp satıldıkları, gerektiğinde birkaç gün gibi kısa süreyle bekletildikleri hayvan pazarları, canlı hayvan borsaları, hayvan park ve panayırıların, teknik, sağlık ve hijyenik şartları ile bu yerlerin kuruluş, ruhsatlandırma, çalışma, denetleme ve bu Yönetmelik hükümlerine uyulmaması durumunda uygulanacak işlemleri kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik 11/6/2010 tarihli ve 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununun 8, 11 ve 36 ncı maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Bakanlık: Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığını,
- b) Hayvan satış yeri: Hayvan pazarı, canlı hayvan borsası, hayvan park ve panayırıların,
- c) Hayvan satış yeri kurma izni: Satış yeri kurulacak alanın ve sunulan projenin uygun görülmesi durumunda hayvan satış yerinin kurulması için il müdürlüklerince verilen izni,
- ç) Hayvan satış yeri çalışma izni: Hayvan satış yeri kurma izni verilmiş ve il müdürlüğüne uygun görülen projelerine göre yapılmış hayvan satış yeri tesisinin faaliyete geçmesi için il müdürlüğü tarafından verilen izin belgesini,
- d) İl/ilçe müdürlüğü: İl gıda, tarım ve hayvancılık müdürlükleri ile ilçe müdürlüklerini,
- e) Kayıt sistemi: Hayvanların kimliklendirilerek kayıt altına alındığı ve hareketlerinin izlendiği, hayvancılık işletmelerinin kayıt altına alındığı bilgisayar destekli, Bakanlık bünyesinde oluşturulmuş veri tabanını,

f) Komisyon: 18/8/2002 tarihli ve 24850 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Kurban Hizmetlerinin Diyanet İşleri Başkanlığınca Yürütülmesine Dair Yönetmelikte belirtilen kurban hizmetleri komisyonunu,

g) Sorumlu yönetici: Bu Yönetmelik kapsamındaki hayvan satış yerlerinin mevzuata uygun olarak faaliyet göstermesinden, hayvan satış yerinin sahibi ile birlikte sorumlu olan veteriner hekimi,

ğ) Yetkili idare: Belediye sınırları ve mücavir alanlar dışı ile kanunlarda münhasıran il özel idaresine yetki verilen hususlarda il özel idaresini; büyükşehir belediyesi sınırları ve mücavir alanlar içinde büyükşehir belediyesinin yetkili olduğu konularda büyükşehir belediyesini, bunların dışında kalan hususlarda büyükşehir ilçe veya ilk kademe belediyesini; belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde belediyeyi ve organize sanayi bölgesi sınırları içinde organize sanayi bölgesi tüzel kişiliğini,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Hayvan Satış Yeri Kurma İzni, Çalışma İzni İçin Müracaat ve İzin İşlemleri

Hayvan satış yeri kurma izni için müracaat ve tesis kurma izni verilmesi

MADDE 5 – (1) Hayvan satış yeri kurmak isteyen gerçek ve tüzel kişi ve kuruluşlar ile resmi kuruluşlar bir dilekçe ile ilgili valiliğe müracaat ederek aşağıdaki bilgi ve belgeleri tamamlamak zorundadır.

a) EK-1’e uygun olarak hayvan satış yeri sahibi tarafından doldurulmuş beyanname,

b) Hayvan satış yerinin bulunduğu alanı belirleyen belge, yerleşim yeri ve çevresine ait üzerinde hayvan satış yerinin pazar sahası tesisleri, sosyal tesisler, idari tesisler, otopark vesairenin gösterildiği tesisin kurulacağı belediyenin uygun görüşü alınarak hazırlanmış ve ilgili imar müdürlüğünce tasdik edilmiş 1/500 veya 1/1000 ölçekli plan,

c) Hayvan satış yerine ait tüm bölümleri içeren detaylı, teknik resim kurallarına göre hazırlanmış proje,

ç) Hayvan satış yerinin hudutları içinde bulunduğu belediyeden su kullanma belgesi, şehir şebeke suyu bulunmayan yerlerde içme ve kullanma suyu temin projesi, suyun kapasite ve kullanımına yönelik açıklama raporu, derin kuyulardan suyun temin edilmesi halinde ise devlet su işlerinden alınacak kuyu suyu kullanma belgesi,

d) Kanalizasyon bulunmayan yerlerde fosseptik projesi, pazar sosyal ve idari tesisleri, pazar yerinin temizlik suları ile yağmur sularının izalesi ile ilgili proje ve açıklama raporu.

(2) Birinci fıkrada belirtilen bilgi ve belgeler ile ilgili valiliğe müracaat edilir. Söz konusu bilgi ve belgelerin il müdürlüğü tarafından yapılan incelenmesi sonucunda uygun bulunan yerlere EK-2’ye uygun olarak düzenlenen tesis kurma izni verilir.

Hayvan satış yeri çalışma izni için müracaat ve çalışma izni verilmesi

MADDE 6 – (1) Hayvan satış yeri tesis kurma izni alarak tesislerini onaylı projelerine göre yapmış olan gerçek ve tüzel kişi ve kuruluşlar ile resmi kuruluşlar, çalışma izni alabilmek için ekinde hayvan satış yeri sorumlu yöneticisi veteriner hekim istihdamına dair belge bulunan bir dilekçe ile valiliğe müracaat eder.

(2) Müracaat belgeleri il müdürlüğünce incelenir. İbraz edilen belgelerin tetkiki ve mahallinde yapılan inceleme sonunda teknik ve hijyenik yönden uygun bulunan hayvan satış yerine, mülki idare amirinin onayı alındıktan sonra il müdürlüğü tarafından, EK-3’te belirtilen çalışma izin belgesi düzenlendikten sonra EK-4’e uygun olarak ruhsat düzenlenir

(3) Çalışma izni verilen hayvan satış yeri için bir numara verilir ve bu numara kayıt sistemine kaydedilir.

(4) İl müdürlüğü çalışma izni verilen hayvan satış yeri ve hayvan satış yerine verilen kayıt numarası bilgilerini içeren bir yazı ile Bakanlığa bilgi verir.

(5) İl müdürlüğü tarafından çalışma izni verilen hayvan satış yerinin faaliyete başlayabilmesi için, ruhsatlandırma için müracaatı yapan gerçek ve tüzel kişi ve kuruluşlar ile resmi kuruluşlar yetkili idareden iş yeri açma ve çalışma ruhsatı alır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Hayvan Satış Yeri Asgari Teknik, Sağlık ve Hijyenik Şartlar

Canlı hayvan borsası niteliğindeki hayvan satış yerine çalışma izni verilmesi için gerekli asgari teknik ve hijyenik şartlar

MADDE 7 – (1) Canlı hayvan borsası niteliğindeki hayvan satış yerine çalışma izni verilmesi için gerekli asgari teknik ve hijyenik şartlar şunlardır;

a) Şehir içinde meskûn mahalde olmamalı; su, elektrik, telefon, kanalizasyon ve fosseptik çukuru bulunmalıdır.

b) Etrafı, en az 1,5 metre yüksekliğinde sağlam bir ihata duvarı ile veya ihata duvarı amaçlarını temin edebilecek kafes tel, beton plaka veya Bakanlıkça uygun görülen bir malzeme ile çevrilmelidir.

c) Hastalıktan şüpheli hayvanların sağlıklı hayvanlarla temasının önlenmesi için bir karantina ahır ve bu ahıra ait bir rampa bulunmalıdır.

ç) Karantina ahırında beton yemlikler, her bir büyükbaş hayvan için ayrı olan pasif basınçlı kollektif suluk bulunmalıdır.

d) İdari, sosyal ve hizmet tesisleri için ayrılan yer dışında büyükbaş hayvanlar için hayvan başına 3 metrekare, küçükbaş hayvan için 1 metre kare yer bulunmalıdır.

e) Büyükbaş ve küçükbaş hayvanlar için ayrı ayrı padoklar bulunmalıdır. Büyükbaş hayvan padoklarında hayvanların bağlanması için bölme veya bağlama hattı bulunmalı, küçükbaş hayvan padokları ise sürülerin birbirine karışmayacağı bir yapıda olmalıdır. Padoklar servis yollarına %2 meyilli olmalıdır.

f) Hayvanlar satılana kadar birkaç gün bekleyeceği hayvan park yerleri bulunmalıdır.

g) Hayvanların pazara getirildiğinde indirilmesi, pazar çıkışında ise götürülmesi esnasında yüklenmesi için boşaltma/yükleme rampaları inşa edilmelidir. Rampalar hayvanların sağlık muayene kontrolleri ile işaretleme vesaire gibi hizmetlerin yapılmasına imkan verecek özellikte ve büyüklükte olmalı veya hayvan pazarının kapasitesi ile uyumlu olarak rampaların başlangıcında indirme rampasında ilk kabul padoğu, yükleme rampasında bekleme padoğu yapılmalıdır.

ğ) İndirme rampasından sonra sahayı terk edecek nakil vasıtalarının temizlik ve dezenfeksiyonu için uygun bir yerde dezenfeksiyon tertibatı bulunmalıdır.

h) Hayvanların gerektiğinde tartılmaları amacıyla bir kantar ve kantar görevlileri için bir tartı kulübesi bulunması zorunludur.

ı) Zemin tazyikli su ile temizlemeye uygun; beton, sıcak asfalt veya asfalt benzeri sıvı sızdırmaz bir malzemeden yapılmış olmalı, zeminde temizlik sularının tahliyesi için fosseptik bağlantı tesisatı bulunmalıdır.

i) Giriş ve çıkış kapıları hayvan nakil araçlarının rahatça girip çıkacağı genişlikte tek veya ayrı ayrı iki kapı halinde olmalıdır.

j) Servis yolları en az 3,5 metre genişlikte, temizlik vasıtalarının rahatça hareket etmesine imkan verecek şekilde yapılmalı, pazarlama padokları arasındaki sevk yolu 1,5 metre genişlikte olmalıdır.

k) Temizlik yapmaya uygun basınçlı su sistemi ve dezenfeksiyon için sabit veya seyyar dezenfeksiyon alet ve araçlarının bulunması zorunludur.

l) Gübre toplama yerinin kapasitesi uygun, gübrenin kolayca yüklenebileceği, çevre kirliliğine neden olmayacak şekilde zemini sıvı sızdırmaz asfalt veya beton malzemeden yapılmış olmalıdır.

m) İdari tesislerde sorumlu yönetici, veteriner hekim, muhasebe, temizlik ve güvenlik görevlileri gibi çalışan personel için çay ocağı, giyinme soyunma odaları, elbise dolapları, ambar, tuvalet, gibi hizmetlerin sağlanması zorunludur.

n) Alıcı satıcı ve diğer iş sahiplerinin çay, kahve, meşrubat ihtiyaçlarını karşılayacakları; sıcak ve soğuktan korunup dinlenebilecekleri lokal; yeterli sayıda tuvalet, lavabo, çeşme, kırtasiye ve malzeme satışının yapıldığı satış yeri, otopark, telefon kulübesi gibi sosyal ihtiyaçları karşılayacak hizmetler bulunmalıdır.

Hayvan pazarı niteliğindeki hayvan satış yerine çalışma izni verilmesi için gerekli asgari teknik ve hijyenik şartlar

MADDE 8 – (1) Hayvan pazarı niteliğindeki hayvan satış yerine çalışma izni verilmesi için 7 nci maddenin birinci fıkrasının (a), (b), (d), (e), (f), (g), (ğ), (ı), (i), (j), (k), (l) ve (m) bentlerinde belirtilen şartlar, asgari teknik ve hijyenik şart olarak aranır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Sorumlu Yönetici Veteriner Hekimin Sorumluluk ve Yükümlülükleri

Sorumlu yönetici veteriner hekim ile ilgili hususlar

MADDE 9 – (1) Bu Yönetmelik kapsamında kurulan hayvan satış yerinin, veteriner hekim ünvanlı bir sorumlu yöneticisinin bulunması zorunludur.

(2) Hayvan satış yeri sahibi sorumlu yöneticinin görevlerini yerine getirmede kullanacağı araç, gereç ile görevliler dahil her türlü imkanı sağlamak zorundadır.

(3) Sorumlu yöneticinin atanması, resmi yerler dışında tesisin bulunduğu ilin bağlı olduğu Veteriner Hekimler Odasından alınacak muvafakat ve noter onaylı sözleşme ile yapılır. Sözleşmenin bir örneği il müdürlüğüne gönderilir.

(4) Sorumlu yöneticinin görev ve sorumlulukları aşağıda belirtilmiştir;

a) Sorumlu yönetici, tesislerin mevcut yasalara uygun bir şekilde faaliyet göstermesinden, hayvan satış yerine sağlıklı hayvanların nakil belgesi, pasaport, veteriner sağlık raporu gibi Bakanlıkça belirlenen belgeler ile kabul edilip uygun şartlarda alınıp satılmasından, nakil vasıtaları ile hayvan satış yerinin temizlik ve dezenfeksiyonlarının yaptırılmasından, hayvan satış yerlerindeki atık ve artıkların çevre ve toplum sağlığına zarar vermesini önleyecek tedbirlerin alınmasından işveren ile birlikte sorumludur.

b) Hayvan satış yerine gelen ve satılan hayvanların miktar ve fiyatlarını, tür ve cinslerine göre kayıtlarını tutar veya tutturur. Kendilerine bildirilen zaman ve şekilde belli periyotlarla il veya ilçe müdürlüklerine gerekli bilgileri verir.

c) Sorumlu yönetici veteriner hekim tarafından hayvan satış yerine gelen hayvanların nakil belgesi, pasaport,

veteriner sağlık raporu ve Bakanlıkça belirlenen belgeler olmaksızın kabul edildiğinin tespiti halinde sorumlu yönetici veteriner hekim hakkında gerekli işlemler ilgili kurumca yapılır.

Hastalık bildirim

MADDE 10 – (1) Hayvan satış yerlerinde hayvan hastalığı veya sebebi belli olmayan hayvan ölümleri görüldüğünde sorumlu yönetici bu durumu il veya ilçe müdürlüğüne derhal bildirmekle yükümlüdür.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Kapatma, Değişiklik, Denetim ve Yaptırımlar

Kapatma, değişiklik ve ilaveler

MADDE 11 – (1) Çalışma izni almış hayvan satış yeri tesislerinde il müdürlüğünün izni olmadan herhangi bir değişiklik ve ilave yapılamaz.

(2) Verilen çalışma izni, üzerinde yazılı adresteki gerçek veya tüzel kişiler için geçerlidir. Bunlardan herhangi birinin değişmesi halinde çalışma izni geçerliliğini kaybeder.

(3) Çalışma iznini alan kişinin veya ünvanının değişmesi hallerinde, durum en az bir ay önceden bir dilekçe ile ilgili valiliğe bildirilir. Dilekçeye il müdürlüğüne gönderilmek üzere değişiklikler ile ilgili bilgi ve belgelerle çalışma izninin aslı eklenir. İl müdürlüğü çalışma izni üzerinde gerekli düzeltmeyi yapar veya yeniden çalışma izni düzenler.

(4) Çalışma izin belgesinin kaybolması veya okunamayacak şekilde tahrip olması halinde gazete ilanı veya tahrip olmuş çalışma izin belgesinin aslı bir dilekçeye eklenerek valiliğe müracaat edilir. İl müdürlüğüne uygun görülmeleri halinde çalışma izin numarası değiştirilmeden yeni çalışma izin belgesi düzenlenir.

(5) Hayvan satış yerinin veya tesisin faaliyetlerinin sahibi tarafından durdurulması veya kapatılması hallerinde bu durum bir yazı ile valiliğe bildirilir. İl müdürlüğü hayvan satış yerinin faaliyetinin durdurulması veya kapatılması ile ilgili Bakanlığa resmi yazıyla bilgi verir.

(6) Çalışma izninde yapılan değişiklikler kayıt sistemine kaydedilir.

Denetim

MADDE 12 – (1) Hayvan pazarlarının çalışmaları, 5996 sayılı Kanuna uyulup uyulmaması yönünden Bakanlık merkez ve il/ilçe müdürlüklerince görevlendirilen veteriner hekimlerin denetimine tabidir.

(2) Resmi veteriner hekim, en az yılda dört defa periyodik olarak ve gerektiğinde süreye bakılmaksızın bu Yönetmelik kapsamında hayvan satış yerlerini denetler ve EK-5'te yer alan formla eksiklikleri belirler. Denetim tutanağı hazırlayarak noksanlık varsa bunları ilgili öneriler ile birlikte, giderilmesi için belirli bir süre vererek hayvan satış yeri sahibine veya sorumlu yöneticisine bildirir. Yetkililerce eksikliklerin giderilmesi için verilecek süre üç aydan fazla olamaz.

(3) Denetim raporlarının tanziminden sonra hayvan satış yerinin durumu hakkında kapatma dahil karar, il veya ilçe hayvan sağlık zabıtası komisyonları tarafından verilir.

İdari yaptırımlar

MADDE 13 – (1) Hayvan satış yeri kurma ve çalışma izni almadan faaliyete geçen gerçek ve tüzel kişi ve kuruluşlar ile resmi kuruluşlara ait hayvan satış yerlerine 5996 sayılı Kanunun ilgili hükümlerine göre idari yaptırımlar uygulanır ve bunlar faaliyetten men edilir.

(2) Hayvan satış yerlerinde Yönetmelik hükümlerinin ihlali veya Bakanlık merkez ve il/ilçe müdürlükleri

tarafından yapılan denetimlerde mevzuata aykırı hususların tespiti, görülen noksanlıkların ve aksaklıkların verilen süre içerisinde giderilmemesi veya eksikliklerin devam etmesi hallerinde on beş gün arayla verilen iki kez yazılı ikazı takiben hayvan satış yeri il veya ilçe hayvan sağlık zabıtası komisyonları tarafından kapatılır.

ALTINCI BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Hayvan park ve panayırları ile ilgili hususlar

MADDE 14 – (1) Gerçek ve tüzel kişi ve kuruluşlar ile resmi kuruluşlar hayvan park ve panayırları açmak için mahallin en büyük mülki amirine açılış tarihinden en az 2 ay önce yazılı olarak müracaat eder. İl/ilçe müdürlükleri ve hayvan sağlık zabıtası komisyonu hayvan park ve panayırının kurulacağı yerin çevresindeki yerleşim yerlerine gürültü ve kötü koku nedeniyle rahatsız etmeyecek uygun bir mesafede bulunup bulunmadığını inceler. Etrafındaki yerleşim alanlarında salgın hayvan hastalığı olup olmadığını araştırır. Belirtilen şartları taşımayan yerler için il/ilçe müdürlükleri ve hayvan sağlık zabıtası komisyonu tarafından müracaat olumsuz olarak değerlendirilir. Belirtilen şartlara uygun olan yerler için ise park ve panayır esnasında çıkması muhtemel hastalıklara karşı tedbirlerini alarak açılışından en az 21 gün önce Bakanlığa bildirerek açılma izni alır.

(2) Hayvan park ve panayırlarında bu Yönetmelikle belirlenen ruhsatlandırma şartları aranmaz.

Kurbanlık hayvanlarla ilgili hususlar

MADDE 15 – (1) Kurban bayramlarında kurbanlıkların alım satımının yapıldığı geçici hayvan satış yerlerine ait hususlar kurban hizmetleri komisyonu ve Bakanlıkça belirlenir.

Yürürlük

MADDE 16 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 17 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı yürütür.